

Internet-markkinat Suomessa 2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Pertti Kangas - Telecom Consulting Kangas		Julkaisun laji Tutkimus	
Focus Consulting		Toimeksiantaja Liikenne- ja viestintäministeriö	
		Toimielimen asettamispäivämäärä	
Julkaisun nimi Internet-markkinat Suomessa 2005			
Tiivistelmä Tässä tutkimuksessa on kartoitettu perustietoja Suomen Internet-toiminnasta ja Internet-yhteyksiä tarjoavista yrityksistä. Tiedot perustuvat 60 teleyrityksiltä saatuihin vastauksiin. Tutkimus osoitti, että Suomessa oli kesäkuun 2005 lopussa 1 306 446 Internet-liittymää, missä on lisäystä vuoden 2004 kesäkuuhun verrattuna 6,2 prosenttia. Kasvuprosentti jää pieneksi siksi, että soittosarja-asiakkaat määriteltiin eri tavalla kuin edellisessä tutkimuksessa. Internet-toiminnan liikevaihto oli vuonna 2004 yhteensä noin 360 miljoonaa euroa. Kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 55 prosenttia.			
Avainsanat (asiasanat) Internet-liittymä, soittosarja, laajakaista, liikevaihto			
Muut tiedot Yhteyshenkilö/LVM Mikael Åkermarck			
Sarjan nimi ja numero Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 77/2005		ISSN 1457-7488 (painotuote) 1795-4045 (verkkajulkaisu)	ISBN 952-201-453-2 (painotuote) 952-201-454-0 (verkkajulkaisu)
Kokonaissivumäärä 30	Kieli suomi	Hinta 6 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Publishing Oy		Kustantaja Liikenne- ja viestintäministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation	
Pertti Kangas - Telecom Consulting Kangas		Undersökning	
Focus Consulting		Uppdragsgivare	
		Kommunikationsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikation			
Internetmarknaden i Finland 2005			
Referat			
<p>I undersökningen kartlades grunduppgifterna om Internetverksamheten i Finland och om de företag som tillhandahåller Internetförbindelser i landet. Uppgifterna baserar sig på svaren från 60 operatörer.</p> <p>Enligt undersökningen steg antalet Internetanslutningar i Finland i slutet av juni 2005 till 1 306 446, vilket innebär en ökning på 6,2 procent från juni 2004. Tillväxtprocenten var låg på grund av att dial up-kunderna definierades annorlunda än i den föregående undersökningen.</p> <p>Den totala omsättningen för Internetverksamheten uppgick år 2004 till cirka 360 miljoner euro, vilket innebär en ökning på 55 procent jämfört med året innan.</p>			
Nyckelord			
Internetanslutning, dial-up, bredband, omsättning			
Övriga uppgifter			
Kontaktperson vid ministeriet är Mikael Åkermarck.			
Seriens namn och nummer		ISSN	ISBN
Kommunikationsministeriets publikationer 77/2005		1457-7488 (trycksak) 1795-4045 (nätpublikation)	952-201-453-2 (trycksak) 952-201-454-0 (nätpublikation)
Sidoantal	Språk	Pris	Sekretessgrad
30	finska	6 €	offentlig
Distribution		Förlag	
Edita Publishing Ab		Kommunikationsministeriet	

Authors (from body; name, chairman and secretary of the body) Pertti Kangas - Telecom Consulting Kangas		Type of publication Report	
Focus Consulting		Assigned by Ministry of Transport and Communications	
		Date when body appointed	
Name of the publication Internet Market in Finland 2005			
Abstract <p>This research assigned by Ministry of Transport and Communications covers the basic information concerning Internet service providers and the whole Internet market in Finland. The information is based on data delivered from 60 service providers.</p> <p>The report reveals that the number of Internet subscriptions in Finland by the end of June 2005 was 1 306 446. Total amount of Internet subscriptions grew about 6,2 % compared to the end of June 2004. One reason for a low growth is that the dial-up customers were defined differently from the previous study.</p> <p>The whole Internet market turnover in the year 2004 was approximately 360 million euros and the growth compared to the previous year was 55 %.</p>			
Keywords Internet subscription, dial-up, broadband, turnover			
Miscellaneous Contact person at the Ministry: Mr Mikael Åkermarck			
Serial name and number Publications of the Ministry of Transport and Communications 77/2005		ISSN 1457-7488 (printed version) 1795-4045 (electronic version)	ISBN 952-201-453-2 (printed version) 952-201-454-0 (electronic version)
Pages, total 30	Language Finnish	Price €6	Confidence status Public
Distributed by Edita Publishing Ltd		Published by Ministry of Transport and Communications	

Esipuhe

Liikenne- ja viestintäministeriön Internet-toiminnasta teettämä selvitys on jatkoa viime vuoden tutkimukselle (katso *Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 60/2004*). Tutkimuksessa kartoitetaan Suomen Internet-markkinoiden nykytilaa. Tutkimus on tehty kyselytutkimuksena, johon vastasi 60 teleyritystä. Suomessa oli Viestintäviraston mukaan tämän vuoden elokuussa 119 Internet-toimintaa harjoittavaa yritystä, joista Internet-toiminnan perusjoukoksi seuloutui 71 yritystä. Kun vastaukset saatiin 60 yritykseltä, oli vastausprosentti lähes 84 prosenttia.

Tässä tutkimuksessa on päästy yhteisymmärrykseen teleyritysten kanssa (Elisa, MTV3, Saunalahti ja Sonera) siitä, mikä on aktiivinen Internet-asiakas. Tilanne on viime vuoteen verrattuna parempi, vaikka modeemiliittymien osalta tutkimustulokset eivät ole vertailukelpoisia edellisen tutkimuksen kanssa. Laajakaistaliittymiä osalta ei ole ollut tätä ongelmaa.

Johdannossa mainittuja aiempia selvityksiä ei ole julkaistu, vaan ne on tehty liikenne- ja viestintäministeriön sisäiseen käyttöön. Tässä tutkimuksessa esitetyt arviot ja johtopäätökset ovat tekijän.

Tutkimuksen tekijänä on Pertti Kangas, Telecom Consulting Kangas, jota haluan kiittää erittäin hyvin tehdystä työstä.

Lokakuussa 2005

Mikael Åkermarck

Sisällysluettelo

1	Yhteenveto	3
2	English Summary.....	4
3	Johdanto.....	6
4	Internetin käyttö Suomessa	9
5	Liikevaihtotiedot.....	10
6	Liittymämäärät	11
7	Palvelut.....	16
7.1	Lisäpalveluiden tarjonta ja hinnoittelu.....	16
8	Internet-toiminnan pohjoismainen vertailu	18
	Lähdeluettelo	19

Taulukkoluetelo

Taulukko 1.	Perusjoukon historialliskilpailullinen jakauma	6
Taulukko 2.	Tutkimuksessa mukana olevat yritykset	8
Taulukko 3.	Internetin käyttö Suomessa	9
Taulukko 4.	Internet-markkinoiden koko Suomessa 2000-2004	10
Taulukko 5.	Internet-liittymäasiakkaiden lukumäärä 2000-6/2005	12
Taulukko 6.	Internet-liittymien kilpailullishistoriallinen jakauma 30.6.2005.....	13
Taulukko 7.	Internet-liittymien jakauma tekniikoittain 6/2005.....	14
Taulukko 8.	Teleyritysten eri Internet-yhteystekniikoiden tarjonta.....	15
Taulukko 9.	Tarjoaako yrityksenne seuraavia laajakaistapalveluja?	16
Taulukko 10.	Lisäpalveluiden hinnoittelu, syyskuu 2005	17
Taulukko 11.	Internet-liittymät pohjoismaissa vuosina 2002-2004	18
Taulukko 12.	Markkinan koko pohjoismaissa vuonna 2004, miljoonaa euroa.....	18
Taulukko 13.	Markkinajohtajan markkinaosuus laajakaistaliittymistä vuonna 2004, %.....	18

1 Yhteenveto

Tutkimuksen mukaan Suomessa oli Internet-liittymiä kesäkuun lopussa vuonna 2005 kaikkiaan 1 306 446 kappaletta. Lisäystä vuoden 2004 kesäkuun loppuun verrattuna oli noin 6,2 prosenttia. Kasvuprosentin vähäiseen muutokseen vaikuttaa mm. se, että soittosarja-asiakkaat määriteltiin eri tavalla kuin edellisessä tutkimuksessa.

Laajakaistaliittymien osuus kokonaismäärästä oli 1 012 591 liittymää eli 79 prosenttia. Tämä kokonaismäärää sisältää arvion taloyhtiöliittymien loppukäyttäjien lukumäärästä, 22 120 Internet –palvelujen käyttäjää.

Puhelinverkkoa käyttävä aktiivinen Internet-asiakas määriteltiin nyt käsillä olevassa tutkimuksessa seuraavasti: Viimeisten 3 kuukauden aikana (1.4.-30.6.2005) operaattorin soittosarjaan vähintään kerran yhteydessä olleet asiakkaat ovat aktiivisia Internet –asiakkaita. Edellisessä tutkimuksessa kukin operaattori määritteli itse soittosarja-asiakkaansa ja asiakkuuden aikajänne vaihteli kolmesta kuukaudesta yhteen vuoteen.

Internet-toimintaa koskevaan kyselyyn vastasi 71 teleyrityksestä 60 yritystä, mikä on varsin hyvä tulos. Vastaamatta jättäneet yritykset olivat pieniä, joten niiden vaikutus lopputulokseen on vähäinen.

Kilpailun seurauksena HMOV -yritysten liittymien osuus kaikista Internet-liittymistä oli 79 prosenttia. Suosituimman liityntätekniiikan, DSL -tekniikan, osuus Internet-liittymistä oli 58 prosenttia.

Internet-toiminnan liikevaihto oli vuonna 2004 kokonaisuudessaan noin 360 miljoonaa euroa, ja kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 55 prosenttia. Liikevaihdon kasvua selittävät liittymämäärän kasvun ohella siirtyminen operaattorien kannalta tuottavampiin laajakaistaliittymiin.

Tutkimuksessa yrityksiltä kysyttiin kolmen tulevaisuuden laajakaistapalvelun tarjonnasta. IP TV ja Video on Demand –palvelujen tarjonta oli vähäistä, mutta VoIP -puheluja tarjosi 15 yritystä 60 yrityksestä.

2 English Summary

This research assigned by Ministry of Transport and Communications covers the basic information concerning Internet service providers and the whole Internet market in Finland. The information is based on data delivered by the service providers.

The report reveals that the number of Internet subscriptions in Finland by the end of June 2005 was 1 306 446. Total amount of Internet subscriptions grew about 6,2 % compared to the end of June 2004. The growth is low, because the dial-up customers were now defined differently from the previous study. The amount of the broadband subscriptions was 1 012 591, which is 79% from the Internet subscriptions.

The active Internet customer using the fixed telephone network was defined in this study the following way: the customer who has at least once been connected to the network of the Internet operator during the last three months (from 1 April to 30 June 2005). In the previous study the common definition of an active customer was not insisted on the operators.

The questionnaire was returned by 60 service providers. This is a fairly good result. The operators that did not respond to the study were small and the effect to the study results was insignificant. Due to the competition the share of the incumbent operators is now 79 percent of the total number Internet subscriptions. The share of the most usual access technology, DSL technology, is 58 %.

The number of Internet subscriptions during the years 2000-6/2005 is presented in the following table.

The Number of Internet subscriptions during the years 2000-6/2005

Year	Internet subscriptions
2000	850 000
2001	966 213
2002 ¹⁾	1 057 000
2003	1 138 369
6/2004	1 229 975
6/2005	1 306 446

1) The data of the year 2002 is partly estimated.

The whole Internet market turnover in 2004 was approximately 360 million euros and the growth compared to the previous year was 55 percent. The growth can be explained with the heavy growth of the broadband subscriptions and the market transfer from the basic Internet services to the more profitable broadband subscriptions.

The Internet operators were asked in the study their views on the provision of the future broadband services. The provision of IP TV and Video on Demand services was insignificant, but Voice over IP- calls were provided by 15 operators out of 60 operators.

3 Johdanto

Tässä tutkimuksessa on Liikenne- ja viestintäministeriön toimeksiannosta kartoitettu perustietoja Internet-yhteyksiä tarjoavista yrityksistä ja Internet-toiminnasta Suomessa. Tutkimuksessa ovat siis mukana sekä soittoarja- (ts. modeemi- ja ISDN-liittymät) että laajakaistaliittymät. Raportin tiedot perustuvat teleyrityksiltä saatuihin vastauksiin. Vastaava tutkimus tehtiin edellisen kerran syksyllä 2004 ja aiemmin myös vuosina 2000-2003, joskin eri muodossa.

Internet-toiminta on vaatinut viestintämarkkinalain toisen osan valmistumisen (heinäkuu 2003) jälkeen teletoimintailmoituksen jättämisen Viestintävirastolle. Tämä on helpottanut Internet-operaattoritoimintaa harjoittavien yritysten kartoittamista, minkä johdosta otos on saatu tässä tutkimuksessa viime vuoden tapaan varsin kattavaksi. Viestintäviraston www-sivuilla (www.ficora.fi) on lueteltu 119 Internet-toimintaa harjoittavaa teleyritystä. Perusjoukoksi tästä määrästä seuloutui 71 yritystä ja vastaus saatiin 60 yritykseltä. Kriteerinä oli Internet-liittymien tarjoaminen asiakkaille. Pois jätettiin esim. yritykset, jotka tarjoavat www-sivujen ylläpitopalveluja tai muuta pelkästään lisäpalveluksi luokiteltavaa toimintaa.

Vastauksia on täydennetty vuosi- ja osavuosikatsauksista, yritysten tiedotteista ym. lähteistä. Vaikka tiedot ovat osittain arvioita, niitä voidaan hyvin pitää suuntaa-antavina.

Taulukko 1 kuvaa kyselyyn vastanneiden yritysten lukumäärää perusjoukkoon verrattuna tutkimuksessa käytetyn historialliskilpailullisen jakauman avulla¹.

Taulukko 1. Perusjoukon historialliskilpailullinen jakauma

	Perusjoukko	Vastausten lukumäärä	Vastausprosentti
HMV -yritykset	41	41	100
Uudet teleyritykset	4	4	100
Energiayhtiöt	7	7	100
"Puhtaat" Internet-yhtiöt	19	8	42
Yhteensä	71	60	85

¹ HMV -yritysten täysin tai osittain omistamat kaapelitelevisioyhtiöt sisältyvät kohtaan HMV -yritykset. Kaapelitelevisioyhtiö HTV on kohdassa uudet teleyritykset.

Asetelmasta näkyy, että merkittävimmät yritykset ovat vastanneet kyselyyn mainiosti. Liittymistä laskettuna vastausprosentti on noin 99%. Vastaamatta jättäneet yritykset ovat pieniä Internet-toimintaa harjoittavia yrityksiä, joiden merkitys kokonaisuuden kannalta on vähäinen. Yksi operaattori poistettiin perusjoukosta, koska sen Internet-toiminta oman ilmoituksen mukaan on vasta kehitysvaiheessa. Vastaamatta jättäminen ei siis heikennä tulosten luotettavuutta.

Edellisessä tutkimuksessa ongelmaksi osoittautui operaattorien erilaiset soittosarjaliittymien määrittelyt. Tämä tarkoittaa puhelinverkon modeemia tai ISDN-liittymää käyttäviä kuukausimaksuttomia liittymiä ja ns. kioski liittymiä. Operaattorit määrittelivät aktiiviset soittosarja-asiakkaansa viime vuonna usealla eri tavalla.

Ongelma ratkaistiin niin, että nyt käsillä olevassa tutkimuksessa aktiiviselle asiakkaalle asetettiin etukäteen yhteinen määrittely. Puhelinverkkoa käyttävä aktiivinen Internet-asiakas määriteltiin seuraavasti: Aktiivinen asiakas on viimeisten 3 kuukauden aikana (1.4.-30.6.2005) ollut vähintään kerran yhteydessä operaattorinsa soittosarjaan. Vastaukset ovat siis tällä kertaa keskenään vertailukelpoisia.

Seurauksena oli kuitenkin se, että kuluvan vuoden ja vuoden 2004 soittosarja-asiakkaiden kokonaismäärät eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Tiukemmasta määrittelystä johtuen vuoden 2005 soittosarja-asiakkaiden määrä on pienempi kuin edellisenä vuonna. Asiaan palataan tutkimuksessa myöhemmin.

Internet-toimintaan on katsottu kuuluvaksi:

- Koti- ja ulkomaisten yhteyksien mahdollistaminen
- Levytilan vuokraaminen asiakkaalle
- Sähköpostipalvelut
- Tietoturvapalvelut
- Muut lisäpalvelut.

Taulukko 2. Tutkimuksessa mukana olevat yritykset

Yrityksen nimi	Kotipaikkakunta
24 Online	Espoo
Elisa	Helsinki
Etelä-Satakunnan Puhelin	Vammala
Finnet -ryhmä (36 yhtiötä)	
Forssan Seudun Puhelin	Forssa
Haminan Energia	Hamina
HTV	Helsinki
Hämeen Puhelin	Hämeenlinna
IW-Net	Kuopio
Kuopion Energia	Kuopio
Lan World	Tampere
MaxiSat	Helsinki
MTV3	Helsinki
Mäntsälän Sähkö	Mäntsälä
NetSonic	Helsinki
Porvoon Energia	Porvoo
Saunalahti	Helsinki
Sonera	Helsinki
Song Networks	Helsinki
SuomiCom	Espoo
SuperStrada	Pori
Tavitex	Espoo
TNNet	Jyväskylä
Turun Energia	Turku
Vantaan Energia 1)	Vantaa

1) Vantaan Energian Wivanet –laajakaistaliiketoiminta myyty Elisalle 1.7.2005.

4 Internetin käyttö Suomessa

Taulukko 3 (Taloustutkimus Oy) kuvaa Internetin käytön jatkuvaa kasvua Suomessa. Vuonna 2005 joskus Internetiä käyttäneitä on 3 miljoonaa eli 74 prosenttia kaikista 15-79 –vuotiaista suomalaisista. Kasvua on viidessä vuodessa 40 prosenttia.

Taulukko 3. Internetin käyttö Suomessa

Vuoden 1. kvartaalin tilanne:	2000	2001	2002	2003	2004*	2005**
Internetin käyttö:						
Käyttänyt joskus Internetiä kotoa	1 188 000	1 535 000	1 811 000	2 066 000	1 984 000	2 417 000
Käyttänyt Internetiä joskus työpaikalta	968 000	1 193 000	1 353 000	1 419 000	1 394 000	1 774 000
Käyttänyt Internetiä joskus opiskelupaikalta	572 000	591 000	592 000	704 000	649 000	941 000
Käyttänyt joskus Internetiä	2 149 000	2 432 000	2 654 000	2 786 000	2 852 000	3 042 000
Internetin viikoittainen käyttö:						
Käyttää Internetiä kotoa viikoittain	962 000	1 274 000	1 467 000	1 694 000	1 706 000	2 079 000
Käyttää Internetiä työpaikalta viikoittain	765 000	954 000	1 109 000	1 121 000	1 185 000	1 313 000
Käyttää Internetiä opiskelupaikalta viikoittain	343 000	349 000	361 000	408 000	435 000	433 000
Kaikki Internetin viikoittaiset käyttäjät	1 619 000	1 927 000	2 122 000	2 274 000	2 320 000	2 573 000

Lähde: Taloustutkimus Oy.

Otos 3 000 henkeä. Perusjoukko: 15-79 –vuotiaat kansalaiset (koko populaatio 4 071 000).

*) Otantamenetelmää kehitetty, pohjautuu väestörekisteriin 2004 alkaen ja otantapohjaa on samalla laajennettu 15-79 -vuotiaisiin (aikaisemmin 15-74 v).

***) Maalis-huhtikuun tilanne.

5 Liikevaihtotiedot

Varsinaisiksi Internet-liiketoimintatuloiksi lasketaan asiakkaalta sivulla 7 määritellyt Internet-toiminnasta saatavat tulot. Tällöin Internet-liiketoiminnan tuloiksi ei lasketa soittosarjaliikenteestä (asiakkaan puhelu soittosarjaan) kertyviä puhelutuloja. Sen sijaan esimerkiksi laajakaistaliittymien myynnistä ja asennuksesta saatavat kertaluontoiset tulot ovat Internet-liiketoimintaa ja ne on sisällytetty liikevaihtoon. Kotitalouksilta Internet-toiminnasta saatavat tulot ovat suurimmaksi osaksi Internet-yhteyksien kuukausimaksuja ja yritysasiakkaiden tapauksissa käytännöt vaihtelevat sopimuskohtaisesti. On kuitenkin syytä muistaa, että vastauksissa on yhtiökohtaisia eroja, koska Internet-liiketoimintaa ei useinkaan ole rajattu selkeästi muusta liiketoiminnasta erilliseksi kokonaisuudeksi. Suomen Internet-markkinoiden koko vuosina 2000-2004 ja vuotuiset muutosprosentit on esitetty taulukossa 4.

Liikevaihdon voimakas kasvu 2003-2004 johtuu liittymämäärän kasvun lisäksi muutoksesta Internet-liiketoiminnassa: suurempaa kiinteätä kuukausimaksua maksavat laajakaista-asiakkaat ovat korvanneet pientä Internet-perusliittymän kuukausimaksua maksaneet soittosarja-asiakkaat.

Taulukko 4. Internet-markkinoiden koko Suomessa 2000-2004

	Internet-markkinoiden koko, 1 000 euroa	Muutos -%
2000	123 163	
2001	159 970	30
2002 ¹⁾	179 613	12
2003	232 200	29
2004	360 100	55

1) Vuoden 2002 tieto on osittain arvio.

6 Liittymämäärät

Internet-liittymämäärien tilastoinnissa on Suomessa ollut ongelmia. Soittosarja-asiakkuuksien osalta ns. ilmaisliittymien ja kioski-liittymien ongelmat on saatu kuitenkin hyvin ratkaistua. Laajakaistaliittymien osalta ongelmaksi on muodostunut kiinteistö- ja varsinkin taloyhtiöliittymien tilastointi. Kiinteistöliittymillä tarkoitetaan laajakaistaliittymiä, jotka teleoperaattori asentaa, ylläpitää sekä myös laskuttaa. Tässä tutkimuksessa kiinteistöliittymät on laskettu laskutettavien asiakkaiden, ei siis kytkettyjen taloyhtiöiden mukaan.

Taloyhtiöliittymällä tarkoitetaan suurikapasiteettista liittymää, jonka taloyhtiö vuokraa operaattorilta ja jakaa liittymän joko itse tai asennusfirman avulla talon asukkaille.

Tutkimuksen avulla saatiin vain pieneltä osalta tietoa taloyhtiöliittymien asiakasmäärästä, koska kaikki operaattorit eivät erikseen tilastoi taloyhtiöille vuokrattujen liittymien määriä. Operaattoreilla ei tällöin myöskään ole tietoa näiden taloyhtiöiden hallinnoimien liittymien loppukäyttäjien määrästä.

Osa teleyrityksistä kuitenkin ilmoitti taloyhtiöliittymien määrän ja jopa niiden loppukäyttäjien määrän. Operaattoreiden ilmoittamien 106 taloyhtiöliittymän loppukäyttäjien määräksi on varovaisesti arvioitu 20 loppukäyttäjää per taloyhtiöliittymä. Tähän arvioon perustuva loppukäyttäjien määrä on kuitenkin tutkimuksessa pieni, vain 2 120 loppukäyttäjää.

Todellisuudessa taloyhtiöliittymien loppukäyttäjää on huomattavasti enemmän. Esimerkiksi Helsingin Maunulassa on 17 taloyhtiössä yhteensä 400 - 500 taloyhtiöliittymien loppukäyttäjää. Viestintävirasto arvioi vuoden 2004 lokakuussa, että taloyhtiöliittymien loppukäyttäjää olisi 22 000 - 27 000 kappaletta. Taloyhtiöiden laajakaistaratkaisuja tekevältä konsultilta on saatu tutkimuksen käyttöön samansuuntainen arvio koskien tämän vuoden syksyn tilannetta. Tutkimuksen avulla saatuun laajakaistaliittymien määrään onkin tältä pohjalta lisätty varovainen arvio taloyhtiöliittymien loppukäyttäjistä, 20 000 loppukäyttäjää, joita on siis yhteensä 22 120 mukaan lukien edellä mainittujen operaattorien tilastoimien taloyhtiöliittymien tiedot.

Huomattakoon, että Viestintäviraston tänä vuonna keräämät laajakaistatilastot eivät sisällä arviota taloyhtiöliittymien loppuasiakasmääristä.

Sen jälkeen, kun kilpailu telemarkkinoilla alkoi vuoden 1994 alussa, on markkinoille tullut perinteisten teleyritysten (Elisa, Finnet -ryhmä ja Sonera) rinnalle paljon uusia teleyrityksiä. Ensin mainitut ovat huomattavan markkinavoiman yrityksiä eli HVM -yrityksiä. Jälkimmäiset uudet yritykset vuokraavat etupäässä tilaajayhteytensä HVM -yrityksiltä.

Viestintämarkkinalain mukaan yleisen teletoiminnan harjoittamisesta on ennen toiminnan aloittamista nykyään tehtävä kirjallinen ilmoitus Viestintävirastolle (teletoimintailmoitus). Viestintäviraston www-sivujen mukaan em. ilmoituksen oli tehnyt syyskuussa 2005 yhteensä 221 yritystä.

Internet-liittymiä oli kesäkuun lopussa 2005 (sekä kyselytutkimuksen nojalla että em. arvio mukaan lukien) yhteensä 1 306 446 kappaletta. Internet-liittymien määrä on kasvanut edellisestä vuodesta vain 6,2 prosenttia. Kuten jo edellä mainittiin, kasvuun vaikuttaa soittosarja-asiakkaiden uudelleenmäärittely. Tämä vaikutti pienentävästi lukumäärään edelliseen tutkimukseen verrattuna sen lisäksi, että soittosarjaliittymät ovat ripeässä tahdissa vaihtuneet laajakaistaliittymiksi.

Taulukossa 5 on esitetty kaikkien Internet-liittymäasiakkaiden lukumäärän kehitys aikajaksolla 2000-6/2005.

Taulukko 5. Internet-liittymäasiakkaiden lukumäärä 2000-6/2005

	Internet-liittymät, kpl
2000	850 000
2001	966 213
2002 ¹⁾	1 057 000
2003	1 138 369
6/2004	1 229 975
6/2005 ²⁾	1 306 446

1) Vuoden 2002 tieto on osittain arvio.

2) Sisältää arvion taloyhtiöliittymien loppukäyttäjistä

Taulukoissa 6-8 on analysoitu kyselytutkimuksen avulla saatuja operaattorien Internet-liittymien lukumäärätietoja (pois lukien siis taloyhtiöliittymät).

Taulukossa 6 on luokiteltu tässä tutkimuksessa mukana olevien 60 yrityksen laajakaistaliittymät käyttäen hyväksi jo taulukossa 1 sovellettua kilpailullishistoriallista jakaumaa. Tämä jako perustuu sekä operaattoritoiminnan historialliseen kehitykseen että kilpailutilanteeseen tänä päivänä.

Perinteiset, omalla toimialueellaan ennen kilpailun vapauttamista toimineet puhelinoperaattorit eli ns. HMV-operaattorit ovat omana ryhmänään. Yhden ryhmän muodostavat kaapelimodeemipalveluja tarjoavat kaapelitelevisioyhtiöt. On huomattava, että HMV-yritykset omistavat suurimman osan kaapelitelevisioyhtiöistä, vaikka liittymät on taulukossa siirretty kohtaan kaapelitelevisioyhtiöt. Muut luokat ovat energiayhtiöt, ”puhtaat” Internet-yhtiöt sekä muutaman suurehkon teleyrityksen käsittävä Uudet teleyritykset – ryhmä, joka tuli markkinoille kilpailun vapauttamisen jälkeen 1990-luvun puolivälissä. Tähän ryhmään kuuluvat seuraavat yhtiöt: Song Networks, Saunalahti ja MTV3. Kahdella viimeksi mainitulla on paljon modeemin kautta toimivia ilmaisliittymiä. ”Puhtaat” Internet-yhtiöt ovat usein pieniä, ilman omaa verkkoa toimivia yrityksiä, jotka tarjoavat myös portaali-, webhotelli- ym. palveluita. Useat kyselyyn vastanneet em. ryhmään kuuluvat Internet-yhtiöt ovat erikoistuneet kiinteistöliittymien tarjontaan.

Taulukossa 6 on esitetty Internet-liittymien määrä kilpailullishistoriallisen jakauman mukaisena.

Taulukko 6. Internet-liittymien kilpailullishistoriallinen jakauma 30.6.2005

Teleyritykset	Liittymämäärä	Prosentuaalinen jakauma
HMV -yritykset	965 062	75,1 %
Uudet teleyritykset	155 106	12,1 %
Kaapelitelevisioyhtiöt*	124 479	9,7 %
Energiayhtiöt	4 592	0,4 %
”Puhtaat” Internet-yhtiöt	35 085	2,7 %
Yhteensä	1 284 326	100 %

*Vaikka HMV -yritykset omistavat suurimman osan kaapelitelevisioyhtiöistä, niin HMV -yritysten kaapelimodeemit on esitetty taulukon tässä kohdassa.

Tutkimuksessa kysyttiin myös yritysten käytössä olevien Internet-liittymien lukumäärää. Kaikki vastanneet teleyritykset eivät ilmoittaneet yritysliittymien määrää, joten luku on osittain arvio. Yritysliittymien määrään vaikuttaa se, että laajakaistaliittymä on pääasiassa kotitalouksien käyttämä tuote. Varsinkin suuret ja keskisuuret yritykset ovat ratkaisseet dataliikennetarpeensa nopeiden dataliittymien, esim. Frame Relayn, ATM:n ja suorien IP - yhteyksien avulla. Tästä syystä yritysten Internet-liittymien määrä ei ole kovin suuri. Yritysliittymien osuudeksi on tutkimuksessa saatu 16 prosenttia kaikista Internet- liittymistä eli noin 204 300 liittymää.

Taulukko 7. Internet-liittymien jakauma tekniikoittain 6/2005

Liityntätekniiikka	Prosentuaalinen jakauma 30.6.2005
Soittosarja	22,9 %
DSL	59,0 %
Kiinteistöliittymät	8,0 %
Kaapelimodeemi	9,7 %
WLAN	0,2 %
Muu tekniikka	0,2 %
Yhteensä	100 %

Taulukossa 7 on esitetty liittymien osuudet tekniikoittain. Eniten on kasvanut DSL-liittymien ja kiinteistöliittymien yhteismäärä, peräti 78 prosenttia. Edellisessä tutkimuksessa nämä kaksi ryhmää oli esitetty yhteenlaskettuna. Kaapelimodeemien määrä on kasvanut 32 prosenttia. WLAN -liittymät ovat olleet paljon esillä alan lehdissä. Kyse on tällöin ollut kaupunkien keskustoissa olevista avoimista WLAN -liittymistä, eikä yksityisessä käytössä olevista WLAN -liittymistä, jotka kuuluvat tämän tutkimuksen piiriin.

Taulukosta 8 selviää kyselyyn vastanneiden 60 teleyritysten tarjoamat yhteystekniikat. Huomautettakoon, että taulukon mukaan vain 12 yhtiötä ilmoittaa tarjoavansa ja tilastoivansa taloyhtiöliittymiä. Muiltakin teleyhtiöltä taloyhtiöt voivat vuokrata suurikapasiteettisia laajakaistaliittymiä, vaikka nämä eivät niitä erikseen tilastoikaan.

Huomiota taulukossa kiinnittää myös se, että kiinteistöliittymät ovat niin monen palveluntarjoajan palveluvalikoimassa. Etenkin uusiin asuinrakennuksiin liittymää tarjotaan valmiina vaihtoehtona asukkaille ja myös vanhemmissa asuintaloissa asukkaille tarjotaan yhteispakettina kiinteistöyhtiöliittymää joko perinteisen teleyrityksen tai muun

palveluntarjoajan kautta. Tämä tekniikka on uusille teleyrityksille yksi varsin houkutteleva vaihtoehto haastaa perinteiset teleoperaattorit hintakilpailuun. WLAN -yhteystekniikkaa ja PLC -tekniikkaa tarjoavat pääasiassa sähköyhtiöt. Viime mainittu on yhtenä tekniikkana kohdassa muut tekniikat.

Taulukko 8. Teleyritysten eri Internet-yhteystekniikoiden tarjonta (yhteensä 60 teleyritystä)

Tekniikka	Yritysten määrä
Soittosarja	40
DSL	53
Kiinteistöliittymät	42
Taloyhtiöliittymät	12
Kaapelimodeemi	14
WLAN	10
Muu tekniikka	7

7 Palvelut

Tutkimuslomakkeessa operaattoreilta tiedusteltiin kolmen nopeata laajakaistaa edellyttävän tulevaisuuden palvelun tarjonnasta. Oheiseen kysymykseen jätti vastaamatta vain 4 operaattoria.

Taulukko 9. Tarjoaako yrityksenne seuraavia laajakaistapalveluja?

Palvelu	Kyllä
IP TV	2 teleyritystä
Video on Demand	3 teleyritystä
VoIP –puhelut	15 teleyritystä

Internet Protocol TV – ja Video on Demand –palvelujen tarjonta oli vähäistä. Internet-puheluja tarjoavia teleyrityksiä oli paljon enemmän, 15 kappaletta. IP TV:llä ei tarkoiteta verkon kautta nähtävissä olevia yksittäisiä ohjelmia, vaan Internetin kautta välitettäviä reaaliaikaisia televisiokanavapaketteja. Palvelua tarjosivat Ålcom Ahvenanmaalla ja MaxiSat pääkaupunkiseudulla.

Aivan uuden tyyppinen laajakaistapalvelu tuli esiin tutkimuksen yhteydessä. Laajakaistapalveluja tarjoava SuomiCom tarjoaa reaaliaikaista videovalvontaa langattoman laajakaistan avulla. Järjestelmä mahdollistaa videokuvan siirron yhteen valvomoon, josta voidaan seurata kymmeniä ja jopa paljon useampia videokameroita yhtäaikaisesti. Kun järjestelmään lisätään vielä videotallennin, saadaan kaikki valvontalueella liikkuvat kohteet arkistoitua myöhempää tarkastelua varten.

7.1 Lisäpalveluiden tarjonta ja hinnoittelu

Internet-palveluntarjoajat tarjoavat asiakkaille liittymän lisäpalveluita vaihtelevalla aktiivisuudella. Yleisimmin saatavilla olevat lisäpalvelut ovat välttämättömät virusturva ja palomuri. Taulukossa 10 on esimerkkien pohjalta, ei siis kattavasti, kuvattu tarjottuja palveluja ja niiden hintoja.

Taulukkoon on kerätty tietoja liittymämäärältään muutaman suuren Internet-palveluntarjoajan² (Sonera, Elisa, 4 Finnet -ryhmän yhtiötä sekä Saunalahti) liittymän lisäpalvelujen hinnoista. Taulukossa on esitetty palvelukohtaisesti vain 7 tutkitun yrityksen hintojen vaihteluväli sekä lisäksi palveluntarjoajien lukumäärä.

Taulukko 10. Lisäpalveluiden hinnoittelu, syyskuu 2005

Palvelu	Lisäpalveluiden hinnoittelu, euroa/kk		
	Vaihteluvälin ylin hinta	Vaihteluvälin alin hinta	Palveluntarjoajien lukumäärä
Virusturva	3,99	3,49	4
Virusturva ja palomuuuri	6,90	3,99	5
Sähköpostin lisälevytila (10 Mt)	3,2	1,49	3
Sähköposti -domain	8,28	2,99	2
Sähköposti- ja www -domain	16,56	4,99	2
Sähköpostien ohjaus matkapuhelimeen/viesti	0,09	0,09	1
CNNI & National Geographic -laajakaistapalvelu	3,9	3,9	1
Roskapostisuodatin sähköpostiin	2	2	3
Muuttumaton IP- osoite	25	25	1
Sanakirjat	0	0	1
Puhelinluettelo (100 hakua)	0	0	1
Keltainen Pörssi -verkkopalvelu	0	0	1

² Finnet -ryhmän tiedot on kerätty seuraavien yhtiöiden osalta: Kuopion Puhelin, Oulun Puhelin, Päijät-Hämeen Puhelin ja Vaasan Läänin Puhelin.

8 Internet-toiminnan pohjoismaiden³ vertailu

Oheisiin taulukoihin 11-13 on kerätty vertailutietoa muiden pohjoismaiden laajakaista-palvelujen tarjonnasta.

Pohjoismaiset Internet-liittymien määrät ovat kasvaneet taulukon 11 mukaisesti. Taulukossa ovat siis sekä laajakaista- että soittosarja –liittymät. Suomen luvut ovat peräisin käsillä olevasta tutkimuksesta.

Taulukko 11. Internet-liittymät pohjoismaissa vuosina 2002-2004

Vuosi	Ruotsi	Norja	Tanska	Suomi
2002	3 186 000		1 533 049	1 057 000
2003	3 211 000	1 285 883	1 678 311	1 138 369
2004	3 300 000	1 432 048	1 768 109	1 285 495
Muutos 2002-2004	3,5%		15,3%	21,6 %

Markkinan koko eri pohjoismaissa on nähtävissä taulukosta 12. Muiden maiden valuuttamääräiset arvot on muutettu euroiksi.

Taulukko 12. Markkinan koko pohjoismaissa vuonna 2004, miljoonaa euroa (valuuttakurssit 13.9.2005)

Vuosi	Ruotsi	Norja	Tanska	Suomi
2004	1 000	366	829	360

Markkinajohtaja eri pohjoismaissa on yleensä incumbent –operaattori. Suurin markkinajohtajan markkinaosuus on Tanskassa, peräti 64%.

Taulukko 13. Markkinajohtajan markkinaosuus laajakaistaliittymistä vuonna 2004, %

Maa	Operaattori	%
Ruotsi	TeliaSonera	39
Norja	Telenor	52
Tanska	TDC	64
Suomi	Elisa	31

³ IT –og Telestyrelsen, Teleårbog 2004, Telecom Markets, July/August 2005.

Lähdeluettelo

Liikenne- ja viestintäministeriö

Taloustutkimus Oy

Televiestintä Suomessa 2004, Tilastokeskus

Tietoliikennemarkkinat Suomessa 2005, Focus Consulting

Viestintävirasto

www.elisa.fi

www.ficora.fi

www.finnet.fi

www.mintc.fi

www.mtv3.fi

www.sonera.fi

Lukuisat eri yritysten www-sivut sekä osavuosi- ja vuosikatsaukset